

MÅLSÄTTNINGSPROGRAM FÖR FINSK FILM 2011–2015

Den audiovisuella sektorns verksamhetsmiljö förändras 2

MÅLSÄTTNINGAR

Berättelser för finnarna, arbete för de professionella inom filmen och internationella investeringar i Finland 4

En internationellt sett konkurrenskraftig drivfjäder för produktionen 6

Ett heltäckande digitalt nätverk av biografteatrar 7

Filmen omfattas av lagen om Rundradion 8

Systemet för kompensationsersättningar ska motsvara teknologins utveckling 9

Inhemska upphovsmannarätter tryggas 10

Exporten av finsk film stärks 11

Filmens ställning i EU:s kulturpolitik 12

DEN AUDIOVISUELLA SEKTORNS VERKSAMHETSMILJÖ FÖRÄNDRAS

Den audiovisuella sektorn ger vardagen ett berikande innehåll, skapar sysselsättning och ger i fortsättningen allt mera betydande exportinkomster. Filmens ställning som en del av den audiovisuella sektorn påverkas såväl av megatrenderna i de samhällsliga förändringarna som av sektorvisa omvälvningar. Detta målsättningsprogram syftar till att synliggöra och motivera de medel, med vilka den inhemska filmens kvalitet, finansiering och spridning befrämjas. Vid beredning av målsättningsprogrammet har beaktats megatrender, som gäller hela Finland och bedömts deras återverkningar på filmverksamheten. Sådana megatrender är att befolkningen åldras, internationaliseringen, ett ökande mångkulturellt samhälle, regionala förändringar av befolkningsstrukturen, teknologins snabba utveckling, att kulturverksamheten blivit en produktionsfaktor, ökning av den immateriella konsumtionen samt bruket av upphovsmannarätter utan vederlag.

Förutom de samhällsliga förändringarna leder filmens sektorvisa och tekniska förändringar både i samma riktning och innehåller motsatta krav på förändringar. Att ladda ner olika innehåll av kultur på olagligt sätt håller på att ifrågasätta den traditionella förvärvskedjan. Man kan å andra sidan distribuera ett allt mångsidigare innehåll allt mera utbrett genom att använda samma teknik till allt lägre omkostnader. Man producerar film, ser på film och konsumerar film allt mera och allt mångsidigare. Inom branschen står som tävlande sida vid sida biografteatern och hemmapubliken, vilka båda två utvecklas allt mera.

Inom loppet av år 2015 har merparten av filmproduktionen, distributionen och förevisningen digitaliserats. En helt digitaliserad kedja från inspelningar till föreställning kan utgöras helt och hållet av biteström, som tär på naturen mycket mindre än fysiska kopior och den logistik de kräver. Det är sannolikt att det kommer att uppkomma nya modeller för affärsverksamhet på området, trots att den traditionella producent-distributör-förevisare-kedjan kommer att bestå som dominerande.

Digitaliseringen för biografteatern möjliggör ett mångsidigare programurval både i fråga om utbud av film och annan kulturverksamhet. Den kollektiva erfarenheten av att se film och nätgemenskapen kompletterar varandra. Avgiftsbelagda video-on demand-tjänster används i ökande omfattning i hemmen tack vare televisionsapparater, som är utrustade med internetanslutning. Tittarnas frihet att besluta om sin egen tidsanvändning ökar. Innehållet i filmerna kan i fortsättningen anskaffas i olika medel och dataanordningar, om vilka alla vi inte ännu kan ha någon uppfattning. Förvärvskedjan förändras, men bruket av innehållet minskar inte, utan ökar såsom i samband med alla tidigare förändringar. Att producera innehållet och innehållets värde betonas och det nationella innehållet utvecklas till en internationell konkurrensfaktor.

Den färskaste förändringsfaktorn utgörs av att allmänheten deltar i skapande, produktion, finansiering och marknadsföring av film, vilket de sociala medierna gör möjligt. De mediasociala samfund, som härigenom uppkommer, är till sin natur ofta internationella och de filmer som på så sätt skapas, överskrider på ett naturligt sätt nationella gränser. De sociala medierna ger åt filmskaparna ökade möjligheter till direkt kontakt och dialog med publiken.

Det ankommer på den offentliga makten att bedöma behovet av att styra marknaderna, då ny praxis som utvecklas på ett obehärskat sätt ifarasätter hela den tidigare förvärvslogiken. Att avvärja piratism, d.v.s. att ladda ner olagligt innehåll, ankommer på den offentliga makten i samarbete med sektorns aktörer.

Den finska filmbranschen och den audiovisuella sektorn utgör en allt fastare del av Europeiska Unionens mediasektor. Unionens audiovisuella politik befinner sig i ett brytningsskede och konkurrenslagstiftningen och terrängen mellan denna och stödet av kulturverksamhet är föremål för spänningar. Nationella språk och kulturella rättigheter kommer att betonas. EU:s kommission bereder en reform av stödsystemen för den audiovisuella sektorn och att förnya filmtillkännagivandet som direkt berör filmbranschens nationella stödsystem. Finlands rätt att skapa en självständig filmpolitik måste tryggas i denna process.

Megatrenderna i Finland med sin höga utbildningsnivå kan skönjas starka och de regionala identiteterna är också starka. De audiovisuella innehåll som kan utnyttjas på lagligt sätt medför mångsidighet med avseende på grundutbildningen.

Vidareutbildningen uppfattas förutom som något som förbereder för yrket även som ett kulturellt tilläggsvärde. Den åldrande befolkningen konsumerar gärna kultur och upplever detta som något som berikar och förenhetligar välfärden; de amatörer och professionella som vuxit samman med det audiovisuella och filminnehållet utvecklar detta vidare.

Att trygga Tippingens ställning inverkar helt centralt på den finska filmen såsom även på övrig kultur. Att beslutsamt stöda produktionen av innehåll utgör ett livsvillkor för den fortsatta tillväxten av den verksamhet, som gynnsamt inletts inom filmbranschen. Det är också nyckeln till att stärka ekonomin som avser upphovsmannarätterna och till att få internationella investeringar.

För att anpassa sig till förändringar och använda sig av dem förutsätts att man kan identifiera på ett tidigt stadium t.o.m. svaga signaler om förändringar. Det är väsentligt då man utvecklar stödarrangemangen för filmen att man kan bedöma dessa signaler och kan ha ett flexibelt sätt att tillämpa praxis då man bemöter förändringarna. Att utbilda sig och att hela tiden lära sig nytt är en del av att behärska och tillgodogöra sig förändringen i branschens alla organisationer.

Förändringstrenderna branschvis

- Distributionen digitaliseras i alla distributionsformer
- Förändringar i förvärvskedjan och distributionsfönster
- EU-kommisionens filmtillkännagivande och fortsättningen på Media 2007 programmet
- Televisionens och internets konvergens
- Nya filmdistributörer: teleoperatörer
- Sociala medier utvecklas
- Filmfestivalerna utvecklas till en del av filmdistributionen
- Behovet att ajourföra inlärd kunskaper och praxis
- 3Dtekniken blir allmän i hemmabruk
- Service som avser direktupprepning av film, som finansieras med reklam utvecklas

BERÄTTELSE FÖR FINNARNA, ARBETE FÖR DE PROFESSIONELLA INOM FILMEN OCH INTERNATIONELLA INVESTERINGAR I FINLAND

De senaste åren har inneburit en stark uppgång för finsk film både i hemlandet och internationellt. Genom att öka stödmedel kan man sysselsätta en växande mängd professionella inom filmbranschen; personer som gör fiktion, animation och dokumentärfilmer. Genom att investera i förhandsplanläggning, inspelningsdagar och den efterproduktion som hör till filmproduktion, kan man öka sitt även internationellt sett efterfrågade kunnande och skapa kvalitet som lockar utländska investeringar till Finland. Genom att kraftfullt investera i nationell produktion säkras att till och med de största produktionernas avkastning av upphovsrätter stannar i Finland.

Man kan genom ökade stödmedel finansiera ett tillräckligt omfattande utbud på inhemsk film och garantera att allmänhetens intresse för finsk film, vilket uppkommit under de senaste tio åren, håller i sig kraftigt. Genom att i medeltal 25-30 spel- och dokumentärfilmer varje år har premiär behåller man sin nuvarande publik och stabiliserar kontakterna till nya tittargrupper. På detta vis kan man öka den inhemska biografpubliken i antal och uppnår beständigt en inhemsk tittarandel på över 25 % på bioteatrarna.

Den finska dokumentärfilmens "brand" är starkt internationellt sett. Också för den inhemska televisionspubliken är dokumentärerna viktiga. Animationen för sin del representerar ett område i stark utveckling på vilket det starka finska grafiska kunnandet och tekniska innovationer förenas. Man erhåller mycken synlighet med långa animationsfilmer och animationsserier i televisionen ute i världen. Man kan säkra att både dokumentär och animation växer genom att öka finansieringen av filmutveckling, förberedelse av produktion och produktion.

Under de senaste åren har andelen internationell finansiering av inhemska filmers produktionsbudgeter vuxit från 13 % till nästan 20 %. Detta medeltal vittnar om att en del av våra filmer är mycket lockande internationellt sett. I motsvarande grad har de inhemska TV-kanalernas och distributörernas förhandsfinansiering av filmproduktionen gått tillbaka och går fortsatt tillbaka.

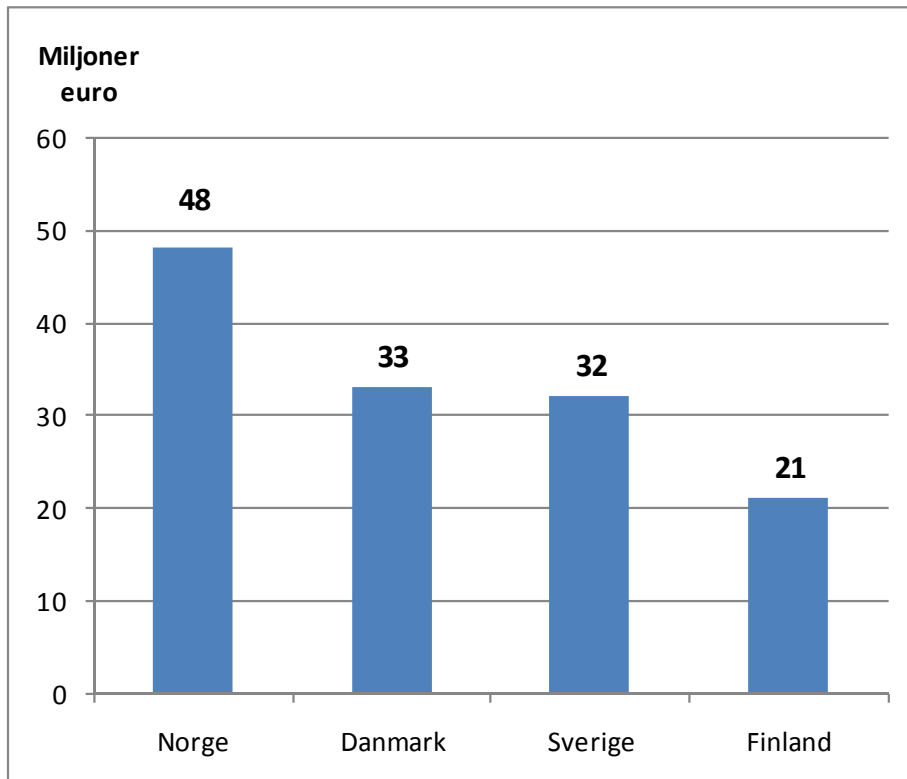
För att de finska producenterna ska kunna bibehålla upphovsrätterna till sina filmer måste Filmstiftelsens andel av filmernas produktionsfinansiering kunna ökas. Samtidigt måste producenter och filmskapare understödas i att bli internationella genom att man ökar resurserna för internationell promotion av filmerna och riktar dem på filmernas beredningskedan.

Utbildningen inom film- och av-branschen är omfattande i Finland. Filmskapare som blivit klara med sin utbildning borde få tillfälle att visa sitt kunnande så snabbt som möjligt. På detta vis drar vi försorg om att vi även i fortsättningen har en internationellt sett kompetent producentgrupp, som för sin del ser till att uppslagen till filmerna och filmspråket talar också till kommande generationer.

Filmstiftelsens understödsmedel utgör år 2011 ungefär 22 miljoner euro. Stiftelsen har redan tidigare haft som målsättning att nå den nordiska nivån för stödmedel. Man har lyckats knappa in på sina nordiska grannars försprång det oaktat att grannländernas politiska beslut vid samma tid har inneburit ökat stöd till denna arbetskraftsintensiva, synliga sektor som ger exportinkomster.

Det stöd som kanaliseras via Finlands filmstiftelse till produktion och distribution av film ökas till en nordiskt sett konkurrenskraftig nivå på 33 miljoner euro.

Produktionsstöd för film 2011

En internationellt sett konkurrenskraftig drivfjäder för filmbranschens produktion

För att förverkliga ett filmprojekt krävs flera tiotals ja t.o.m. hundratals arbetstagare. Filmskaparna finns på inspelningsplatsen flera dagar t.o.m. veckor och använder ett flertal lokala tjänster. Den publicitet som är förknippad med filmen eller dess produktion kan senare innebära för området anmärkningsvärda inkomster från turismen. Vid sidan av att professionella inom filmen sysselsätts genom produktionen inbringar denna direkt ekonomisk nytta för området eller landet.

Enligt färsk utredningar som gjorts i Italien och Österrike återförs den ekonomiska investering ett område gjort i en filmproduktion till ett minst dubbelt och högst 20 gånger högre värde. De ekonomiska följderna har i dessa länder i medeltal varit 7 gånger större än insatsen. Med en liten investering uppnås mångfaldig nytta.

Beslut om det definitiva inspelningslandet för en audiovisuell produktion grundar sig allt oftare på den ekonomiska nytta landet eller området kan erbjuda produktionen. Marknadsföring av landet och skapandet av ett "brand" på inspelningsplatsen grundar sig mycket ofta på förekomsten av ett incitament för produktionen, så till exempel i Island och Irland.

I Finland har utbildningen inom den audiovisuella sektorn varit en tyngdpunkt. Bland annat har regionala investeringar varit anmärkningsvärda. Det har rått omvittnad och förverkligad efterfrågan på utbildat kunnande i fråga om utländska produktioner som förläggs till Finland fast man inte haft en egentlig drivfjäder.

Konkurrensen om internationella film- och televisionsproduktioner med hjälp av särskilda incitament för produktion mellan olika länder har accelererat även inom EU. Av de stora EU-länderna har Italien och Frankrike offentliggjort sina system för produktionsincitament. Även många mindre länder, bl.a. Belgien, Ungern och Tjeckien har skapat sina modeller för produktionsincitament. Situationen i Finland är inte längre konkurrenskraftig.

Enligt de modeller för incitament som Kommissionen godkänt erhåller filmens produktionsbolag på vissa villkor beroende på land av sina omkostnader en nytta om 20-28 %. Länderna bedömer resultaten på olika sätt. I Frankrike uppskattar man att avkastningen enligt det franska systemet under det första året inbringar 100 miljoner euro till staten och under följande år 200-250 miljoner euro årligen. Belgien rapporterar en årlig nettoavkastning på 80 miljoner euro. I Island har filmindustrin utvecklats till en anmärkningsvärd källa till utländska inkomster.

Sökandet efter ekonomisk tillväxt via de skapande sektorerna har även i Finland förts fram på olika aktörers dagordningar. Det är viktigt att den kommande regeringen utreder skapandet av ett produktionsincitament för sådan utländsk audiovisuell produktion som spelas in i Finland.

En modell skapas för produktionsincitament för utländsk audiovisuell produktion som spelas in i Finland.

Ett heltäckande digitaliskt nätverk av biografteatrar

Att upprätthålla och vidareutveckla ett regionalt täckande nätverk av biografteatrar förutsätter att teatrarna digitaliseras med snabb tidtabell. Målsättningen är att hela nätet av biografteatrar digitaliseras senast 2013.

Digitaliseringsstödet som beviljas av Filmstiftelsen har sin tyngdpunkt på medelstora och små orter. Teatrar med en salong har det största behovet av stöd. Man ska förbereda sig på dessa ställen att det offentliga digitaliseringsstödet kan stiga till t.o.m. 70-80 %, varvid helhetsbehovet av digitaliseringsstöd uppgår till 4 miljoner euro om året. Det offentliga stöd som beviljas av undervisningsministeriet via Filmstiftelsen är emellertid alltid endast en delfinansiering, teatern måste också samla ihop en sund andel av egenfinansiering.

Fördelarna av att digitalisera har klart visat sig nu då 30 % av landets biografsalonger har digitaliserats. Den mest regionalpolitiskt framträdande fördelen är att publiken i de digitaliserade teatrarna får uppleva premiären samtidigt som premiären ges på riksnivå. Den inhemska filmen och särskilt dokumentärfilmerna i det inhemska programutbudet har dragit särskild nytta av detta. Dessa programs tittarskaror har som mest blivit 10 gånger större än tidigare.

En anmärkningsvärd fördel för publiken är programutbudet som kallas alternativt eller med nytt innehåll såsom live-föreställningarna från Metropolitan -operan och National Theatre i London som visas på teatrarna. På orter på vilka det inte finns ett eget kulturutbud gör den digitaliserade biografteatern det möjligt att se nya inhemska eller internationella innehåll tillsammans på vita duken. Den nya repertoaren hämtar för sin del ny publik till teatrarna och innebär också nya inkomster samtidigt som den på ett märkbart sätt utvidgar teaterns sociala och kulturella funktion.

Särskilt för biografteatrar med en salong på små orter är digitalisering en tung investering i förhållande till inkomsterna. För distributionsföretag av film och genom detta för producenterna medför den däremot ansevärd inbesparingar av utgifter för kopior för förevisning och för distribution. Filmstiftelsen har tillsammans med biografägarna burit huvudansvaret för digitaliseringens omkostnader. I många av Europas länder använder de stora biografkedjorna finansieringsmodeller som baserar sig på privat finansiering.

I fråga om digitalisering av biografteatrarna följer man i Finland en universell inriktning, enligt vilken den traditionella tekniken ersätts med en kvalitativt bättre och mångsidigare digitaliserad teknik. En förevisning på en biografteater ska även i framtiden avvika tekniskt till sin fördel ifrån en vardagsrumsmiljö samtidigt som den kan erbjuda sina tittare en kollektiv och samhällelig upplevelse. Sett från en regional jämlikhetssynpunkt är det motiverat att också invånare på mindre orter har tillgång till en så högklassig filmerfarenhet som möjligt; det må så vara traditionellt inhemskt drama eller internationell 3D-animation för hela familjen. Distribution av film kan redan inom närmaste framtid äga rum i nätet som biteström utan fysiska föremål.

Att ta i bruk en flexibel och mångsidig digitalteknik och tillgodogöra sig den fullt ut innebär även en omfattande förändringsprocess vad avser inlärning och attityder. Till denna del ska anmärkningsvärt mera resurser riktas mot utbildning inom filmens distributionssektor.

Nätverket av biografteatrar digitaliseras inom loppet av år 2013 genom att det årliga offentliga stödet för digitalisering höjs till fyra miljoner euro.

Filmen omfattas av lagen om Rundradion

Rundradion är Finlands mest betydande distributör av kultur och dess roll som finansiär är en del av den nationella kulturpolitiken. Antalet televisionstittare som ser på inhemska långfilmer uppgår årligen till tiotals miljoner. Rundradions kanaler erbjuder också kort- och dokumentärfilmer en enastående distributionskanal.

Att man fryste Rundradions finansieringsbeslut som en del av dess budgetkris visar att den nuvarande lagen om Rundradion inte tryggar filmbildens ställning som en del av den nationella kulturen. Lagen om Rundradion måste förtydligas för att trygga den inhemska filmens ställning och en tillräcklig finansiering av filmen. Enligt 7 § lagen om Rundradion 2 mom 2 punkten ska den programverksamhet, som bedrivs i allmännyttigt syfte "producera, skapa och utveckla inhemsk kultur, konst och stimulerande underhållning". I lagrummet ska särskilt nämnas Rundradions förpliktelse att befrämja inhemsk filmkonst.

Över 80 % av det produktionsstöd, som Filmstiftelsen beviljat årligen, har anslagits till sådan produktion för vilken Rundradion utgör en av finansiärerna. Rundradions andel av produktionsbudgeten för långa filmskådespel är i medeltal 19 % och täcker 30 % av dokumentärfilmernas finansiering.

Den andel av Rundradions repertoar som utgörs av sådan produktion som köps av självständiga produktionsbolag ska också tryggas. Den nuvarande andelen av den produktion som köps av utomstående och som bestäms i minuter föreställning berättar inte hela sanningen om hur stor del av budgeten, som i verkligheten används för inköp av inhemskt innehåll. Förhandsfinansieringen av produktion som sker som köp av rätt att förevisa film utgör en stor andel i den affärsverksamhet som företagen inom det skapande området bedriver. Den andel som dessa inköp utgör borde göras transparent genom att definiera inköpen direkt ur Rundradions resurser.

Rundradion har vid sidan av att distribuera finsk filmkultur även en livsviktig roll som producent, finansiär och köpare inom filmsektorn.

Rundradions förpliktelse att befrämja finsk film och filmkultur skrivs in i lagen om Rundradion.

Systemet som avser kompensationsavgifter ska svara mot teknologins utveckling

Upphovsrättslagen ger konsumenterna rätt att kopiera kulturinnehåll som musik och film för privat bruk. EU-direktivet förutsätter att som ersättning för denna kopiering erläggs en kompensationsavgift. Denna samlas in via det pris som betalas för utrustning som används vid kopiering, såsom DVD-skivor som bränns och MP3-instrument. I Finland fördelas en del av kompensationsavgiften av AVEK, Centralen för befrämjande av audiovisuell kultur, bl.a. för att utveckla filmer och kulturexport samt för vidare- och tilläggsutbildning för upphovsmännen. AVEK är de facto vid sidan av Finlands filmstiftelse och Rundradion den viktigare finansiären av kort- och dokumentärfilmer.

Enligt den undersökning som Delegationen för kompensationsavgifter låtit utföra, kopieras årligen i Finland musik och filmer till ett värde av 2 miljarder euro. Avkastningen av kompensationsavgifterna utgör endast en bråkdel av detta, ca 8-13 miljoner euro årligen. Då snabba bredbandsförbindelser och lagrande telefoner blir allt vanligare, kommer den privata kopieringen bara att öka. Avkastningen av kompensationsavgiften har trots allt rasat till snart sagt hälften, emedan de anläggningar i vilka kulturinnehåll allt mera lagras, inte omfattas av kompensationsavgiften.

Finlands system för kompensationsavgifter har blivit eftersatt både av teknikens utveckling och förändringar i konsumentvanorna. Upphovsrättsersättningen blir mindre allt eftersom ny utrustning ersätter föråldrad teknik oaktat av att kopieringen tilltar; föråldrade VHS-kassetter omfattas av avgiften, men inte lagrande telefoner. Enligt 26a § upphovsrättslagen betalas kompensation för en anordning som i "betydande utsträckning" kan användas för privat kopiering. Bland andra omfattas lagrande digiboxar av avgiften, fastän deras huvudsakliga uppgift är att förmedla televisionsbilden.

I en situation i vilken största delen av de kulturprodukter, som förmedlas digitalt i världen kan laddas ner fritt, måste systemet avseende kompensationsavgifter utvidgas att motsvara teknologins utveckling och konsumentbeteendets verklighet. På detta sätt skulle kompensationsavgiften fungera enligt EU-direktivet som en skälig ersättning för rätten att kopiera kulturinnehåll.

Man börjar samla in kompensationsavgift för privat kopiering för lagrande telefoner, minneskort i dessa, usb-minnen och yttre hårddiskivor och bredbandsförbindelser.

Inhemska upphovsrätter tryggas

En central förutsättning för att stärka det inhemska, självständiga nätet av produktionsbolag hänger samman med att trygga upphovsrätterna på alla nivåer. Att stärka den ekonomi som för produktionsbolagens del grundar sig på upphovsrätter betyder att bolagen kan inneha och överlåta rätter att distribuera både i hemlandet och utomlands på ett stabilare sätt än i dag. En stark inhemsk offentlig finansiering garanterar att rättigheter som man kan tillgodogöra sig av stannar hos den inhemska producenten också i de produktioner, för vilka man med tanke på produktionernas storlek och målsättningar skaffar omfattande internationell finansiering. Genom detta kan man nå en tillväxt av de inkomster av upphovsrätten som stärker företagsverksamheten.

Distributionsmiljön för filmatiska och audiovisuella produkter är för tillfället föremål för en särskilt häftig förändring. Digitaliseringen av branschen gör distributionens värdekedja mångfaldigare. Man måste draga försorg om och se till att förvärvade distributionsrätter exploateras fullt ut.

Till exempel i Danmark har man tack vare en bred politisk vilja på ett lyckat sätt förverkligat en avtalsmodell, som täcker hela fältet. Enligt denna modell erhåller ett televisionsbolag en begränsad mängd TV-förevisningsrätter endast för fem år. Detta ger produktionsbolaget tillfälle att tillgodogöra sig den förtjänstlogik som sammanhänger med marknaden och övriga distributionsvägar. På så sätt förstärks produktionsbolagets ekonomi, vilket i sista hand är till nytta för sektorns enskilda aktörer.

Genom tillräcklig finansiering av produktionen och ett allmänt avtal, som fastställer TV-förevisningsrätterna säkrar man att man kan tillgodogöra sig fullt ut rätterna att förevisa audiovisuellt innehåll.

Exporten av finsk film stärks

Betydelsen av kulturexport har förstärkts på 2000-talet. Samtidigt används begreppet kulturexport på två olika sätt. Kulturexport är å ena sidan kulturprodukter och att genom dem göra finska konstnärer och berättelser kända ute i världen, men även å andra sidan exportinkomster, som resultat av försäljning av kulturprodukter till utlandet. Man borde använda kulturexportens traditionella förtjänster bättre än för tillfället då man förstärker Finlands "brand" som i bästa fall skapar bättre förutsättningar för Finland både inom utrikes- och handelspolitiken. Möjligheterna att sälja kulturprodukter bygger i sin tur förutom på enskilda verk också på den förhandsbild, det rykte och de kontakter som skapar den traditionella kulturexporten. Då man gör denna verksamhet starkare är det viktigt att utveckla samarbetet med såväl olika ministerier som konst- och företagsvärlden. För att produktiva arbetsplatser ska bevaras i Finland är det nödvändigt att erhålla inkomster av kulturprodukter, emedan Finland befinner sig i en industriell brytningstid.

Ett villkor för att den finska filmen ska kunna bli internationell är att man stärker mångfalden av olika arttyper och egenartade uttrycks- och framställningssätt. Tyngdpunkten för att uppnå denna målsättning finns i utvecklings- och produktionskedet av filmen. Kulturexporten och den kommersiella exporten av film kan även genom egna åtgärder stöda producenternas risktagande i fråga om filmens innehåll och form.

I samband med inhemsk distribution av film har det redan konstaterats på vilket sätt filmen kan skapa en relation till sin publik långt tidigare än filmen har premiär. Detsamma gäller ifråga om promotion och export på internationellt plan av film. Tyngdpunkten i exportbefrämjandet kan för att skapa denna relation till publiken flyttas till en allt tidigare tidpunkt på filmens eller annan audiovisuell produktions levnadsbana. Det är viktigt att stöda även sådana producentbolags exportprojekt, i vilka man försöker skapa sådana relationer med den filmpublik som har mindre målgrupper. Av en liten målpublik kan på ett världsomfattande plan t.o.m. skapas avsevärda marknader.

Internationella filmfestivaler bibehåller sin betydelsefullhet i fråga om lansering, promotion och export av film. De är även i framtiden centrala samarbetspartner i kulturexportverksamheten och i den kommersiella exporten. Nya medier gör det emellertid möjligt att skapa ovannämnda nätverk av publik. Mången film kan således nå sin publik utan festivaler eller de kanaler som utländska försäljningsbolag förmedlar.

I exportverksamheten av film måste man beakta branschens särdrag enligt vilket försäljningsmöjligheter skapas redan i filmens utvecklings- och produktionskedet. En effektiv internationell distribution av finsk film förutsätter en helhetsbetonad strategi, i vilken värdet av kulturexportens båda definitioner identifieras och deras möjligheter stärks genom att bättre synergi skapas i verksamheten.

OKM, UM och TEM skapar tillsammans med Finlands filmstiftelse en enhetlig strategi för kulturexporten av finsk film, i vilken beaktas kulturexportens båda målsättningar, att finsk film kan identifieras och exportinkomsterna.

Filmens ställning inom EU:s kulturpolitik

Enligt EU:s konkurrenslagstiftning är det tillåtet att med allmänna medel stöda kulturproduktionssektorn. Kommissionens tillkännagivande för filmbranschen reglerar på vilket sätt detta nationella stöd får och ska beviljas. Enligt tillkännagivandet ska varje land låta kommissionen godkänna, d.v.s. notificera sitt stödsystem. EU:s nugällande notifikation för Finlands vidkommande är i kraft till utgången av år 2013, men den nuvarande kommissionens tillkännagivande utlöper redan vid utgången av år 2010. Enligt den nuvarande notifikationen får det offentliga stödet i Finland som huvudregel inte vara större än 50 % av filmens produktionsbudget. De notifierade stödmaximi varierar per land, Finlands fördel är att stödmaximis storlek definieras utgående från den nationella kulturpolitikens synpunkt. I kommissionens nya tillkännagivande om filmbranschen intas nya kriterier, enligt vilka de nationella stödprogrammen bedöms. På ett nationellt plan måste man ha förhandlingsberedskap i god tid; under Belgiens ordförandeperiod hösten 2010 har man redan inlett diskussion om innehållet i det nya tillkännagivandet.

EU stöder medlemsländernas filmbransch med stödprogrammet "Media 2007". Programmets målsättning är tudelad, det är å ena sidan ett industrialiseringsprogram, som siktar mot en mera konkurrensduglig europeisk audiovisuell sektor och å andra sidan ett kulturpolitiskt program med vars hjälp man försöker säkra AV-produktionen också i små länder och på små språkområden. Media 2007 programmets sjuåriga programperiod upphör i slutet av år 2013. För Finlands och hela den europeiska audiovisuella branschens del är det allra viktigast att Media-programmet fortsätter i sin nuvarande omfattning även efter år 2013, ty detta är inte en självklarhet i ett Europa, som tuktas av ekonomisk regression.

Media lär även i fortsättningen vara ett stödprogram som kompletterar det nationella filmstödet som utgör en viktig delfinansiär i filmernas utvecklings- och distributionsskede. I Media-programmet ingår inte egentligt produktionsstöd. Digitaliseringen av biografteatrarna och filmdistributionens brytningsskede återspeglas även i Media-programmet bl.a. i form av nya stödformer och kurser.

I den konkurrens som hårdnar från år till år, har finnarna lyckats erhålla som mest t.o.m. två miljoner euro om året i stöd och man har effektivt utnyttjat utbildningsprogrammen. Inom den finska filmbranschen finns det ca 50 internationellt aktiva producenter som gått igenom det ettåriga utbildningsprogrammet för producenter, EAVE. Denna grupps europeiska nätverk är betydelsefullt för hela sektorn. De olika internationella finansieringsfora såsom de för den finska animationssektorn viktiga Cartoon Forum och Cartoon Movie är även tillfällen som stöds genom Media-programmet.

Finland för fram särdragen i ett land som har små språkområden och är glest befolkat, då landet notificerar sitt nationella filmprogram. Finland stöder att EU:s Media-program ska fortsätta i sin nuvarande omfattning.

FINLANDS FILMSTIFTELSE

Finlands Filmstiftelse grundades år 1969 för att stöda och utveckla finsk filmindustri. Stiftelsen delar ut stöd för produktion av film, distribution och förevisning samt svarar för kulturexporten av finsk film.

Filmstiftelsen fungerar under ledning av undervisnings- och kulturministeriets verksamhetsområde för kulturpolitik. Stiftelsen får sina anslag från lotteriets vinstmedel. Lagen och förordningen om befrämjande av filmkonst styr dess verksamhet.

Detta är det tredje i ordningen av målsättningsprogram för finsk film. I programmet utstakar Filmstiftelsen de väsentligaste utvecklingsbehoven för verksamheten inom filmbranschen för de följande fem åren.